

## Rosja finalizuje przebrojenie w systemy Iskander

Andrzej Wilk

22 listopada na poligonie Kapustin Jar w obwodzie astrachańskim nastąpiło przekazanie Siłom Zbrojnym FR jedenastego tzw. kompletu brygadowego systemów rakietowych Iskander. Nie podano dokładnego dysponenta nowych systemów – otrzymała je brygada rakietowa z Zachodniego Okręgu Wojskowego (OW). Najprawdopodobniej chodzi o 448. Brygadę Rakietową (BR) z Kurska, która zgodnie z wcześniejszymi informacjami miała zostać przebrojona w 2017 roku, wraz z wyposażeniem nowo sformowanej 3. BR z Czyty (Wschodni OW; otrzymała ona systemy Iskander w czerwcu br.). Z rozwiniętych obecnie brygad rakietowych armii rosyjskiej w systemy Iskander nieprzebrojona pozostałaby więc już tylko 152. BR z Czerniachowska w obwodzie kaliningradzkim.

- Zgodnie z realizowanym Państwowym Programem Uzbrojenia na lata 2011–2020 (ros. GPW-2020) do końca 2020 roku planowane było przebrojenie w systemy Iskander 10 brygad rakietowych, czyli wszystkie rozwinięte wówczas jednostki tej kategorii (wcześniej wyposażone w systemy Toczka-U). Przebrajanie w systemy Iskander rozpoczęło się już w ramach wcześniejszego programu zbrojeń – GPW-2015, w ramach którego planowano przebrojenie do końca 2015 roku 6 brygad rakietowych. Mimo początkowych opóźnień w dostawach oba założenia zostały przekroczone – do końca 2015 roku w systemy Iskander przebrojonych zostało 7 brygad, a plan GPW-2020 został wykonany do połowy 2017 roku. Plany przebrojenia zaczęto modyfikować w związku ze sformowaniem i jednoczesnym wyposażeniem w systemy Iskander nowej 12. BR w Południowym Okręgu Wojskowym w 2015 roku (decyzję podjęto jeszcze przed rozpoczęciem działań przeciwko Ukrainie) oraz planami sformowania kolejnych dwóch brygad – we Wschodnim OW oraz w europejskiej części FR (wskazywano Zachodni lub Południowy OW) – do końca 2020 roku. Nowa brygada we Wschodnim OW została sformowana i przebrojona w systemy Iskander już w połowie 2017 roku (ww. 3. BR). Należy przyjąć, że ostatnia z aktualnie planowanych do rozwinięcia jednostek zostanie sformowana i wyposażona do końca 2018 roku (przy zachowaniu obecnego tempa przebrojenia) i wejdzie w skład nowo sformowanej 8. Armii w Południowym OW (na kierunku ukraińskim). Za prawdopodobne należy uznać, że docelowo brygady rakietowe bądź co najmniej pułki rakietowe wyposażone w systemy Iskander zostaną sformowane także w ramach 14. Korpusu na płw. Kola oraz w ramach 22. Korpusu na Krymie.
- W starszego typu systemy Toczka-U wciąż pozostaje wyposażona 152. Brygada Rakietowa Zachodniego Okręgu Wojskowego, w składzie dyslokowanego w obwodzie kaliningradzkim 11. Korpusu. W listopadzie 2016 roku najprawdopodobniej otrzymała

ona jedną baterię systemów Iskander do celów szkoleniowych. Informowano wówczas o rozpoczęciu przezbrajania 152. BR, jednak do tego czasu proces się nie zakończył. Odwlekanie przezbrojenia brygady raketowej w obwodzie kaliningradzkim należy wiązać w pierwszym rzędzie z uwarunkowaniami politycznymi. Od końca poprzedniej dekady i rozpoczęcia przez Stany Zjednoczone działań na rzecz zainstalowania na terytorium Polski elementów systemu obrony przeciwraketowej (baza pocisków przechwytyjących SM-3 w Redzikowie pod Słupskiem ma zostać uruchomiona w kwietniu 2018 roku) rozmieszczenie przez Rosję systemów Iskander w obwodzie kaliningradzkim jest przez Moskwę rozgrywane politycznie poprzez prezentowanie planów modernizacji jako odpowiedzi na rzekomo agresywne działanie amerykańskie. Rosja opóźnia przezbrojenie 152. BR w oczekiwaniu na rozmieszczenie amerykańskich przeciwrakiet, żeby zaprezentować decyzję o rozlokowaniu systemów Iskander w obwodzie kaliningradzkim jako odpowiedź symetryczną.

- Z wojskowego punktu widzenia sensowność przezbrojenia 152. Brygady Rakietowej w systemy Iskander (w ogóle sens utrzymywania w obwodzie kaliningradzkim tej kategorii jednostki) w ostatnich latach stanęła pod znakiem zapytania. Wraz z przezbrojeniem w końcówce 2016 roku w wyrzutnie umożliwiające odpalanie rakiet systemu Kalibr 25. Brygady Rakietowej Obrony Wybrzeża (Donskoje w obwodzie kaliningradzkim) oraz przesunięciem do Bałtyjska wyposażonych w systemy Kalibr dwóch korwet projektu 21631 Bujan-M, Siły Zbrojne FR otrzymały w tym regionie możliwość rażenia celów porównywalną do oferowanej przez systemy Iskander (Kalibr ma ponadto trzykrotnie większy zasięg niż Iskander – oficjalnie 1,5 tys. km – przenosi jednak słabszy ładunek, ma być też bardziej podatny na zestrzelenie). Docelowo do służby we Flocie Bałtyckiej ma wejść pięć okrętów projektu 21631 (jeden znajduje się obecnie w końcowym stadium budowy) i/lub nowsze jednostki projektu 22800 Karakurt (budowę dwóch jednostek z przeznaczeniem dla Floty Bałtyckiej rozpoczęto w br.). Rozmieszczenie w obwodzie kaliningradzkim systemów Iskander przestało już więc być dla armii rosyjskiej wymogiem *stricte* militarnym. Co więcej, wraz z pozyskaniem przez Siły Zbrojne RP środków artyleryjskich umożliwiających w krótkim czasie wykrycie i zniszczenie pododdziałów 152. Brygady Rakietowej, utrzymywanie w obwodzie kaliningradzkim stosunkowo kosztownej jednostki zagrożonej wysoce prawdopodobnym zniszczeniem stawia pytania odnośnie do jej operacyjnego wykorzystania. Można przyjąć, że przezbrojenie 152. BR ma obecnie wymiar głównie propagandowy, a w przypadku rzeczywistego przygotowywania się Rosji do konfliktu zbrojnego na zachodnim kierunku strategicznym zostałaaby ona przynajmniej częściowo wycofana z obwodu kaliningradzkiego (i zastąpiona tam systemami maskującymi) celem skuteczniejszego wykorzystania na innym kierunku działań.
- W perspektywie potencjalnego konfliktu zbrojnego z udziałem Rosji na wschodniej flance NATO szczególną uwagę zwraca jednak przezbrajanie w systemy Iskander ogółu brygad raketowych w Zachodnim Okręgu Wojskowym i szerzej na zachodnim (z perspektywy rosyjskiej) kierunku strategicznym. Aktualnie w dyspozycji armii rosyjskiej na tym kierunku, bez konieczności ściągania odwodów w postaci brygad raketowych ze Wschodniego OW, znajduje się 7 takich brygad (3 pierwszorzutowe w Zachodnim OW i po 2 drugorzutowe w Południowym OW i Centralnym OW; w skład jednego kompletu brygadowego wchodzi 12 podwójnych wyrzutni rakiet plus wozy wsparcia i

zabezpieczenia – rozpoznania, amunicyjne itp.). Wraz ze sformowaniem kolejnej brygady raketowej (nominalnie w Południowym OW, jednakże bezpośrednio na kierunku zachodnim – ukraińskim) oraz z przebrojeniem 152. BR, najprawdopodobniej do końca 2018 roku armia rosyjska będzie dysponowała na zachodnim kierunku strategicznym w pierwszym rzucie aż 5 brygadami, a łącznie z siłami drugiego rzutu 9 brygadami raketowymi.